

Pamiatky

Pamiatky chráni každý štát rôznymi zákonmi, aby ich zachoval pre budúce generácie.

- Pamiatky delíme na **prírodné** (výsledok činnosti prírody, napr. skalné útvary, pohoria) a **kultúrne** (dielo človeka, napr. hrady, chrámy, mosty).

- Prírodné pamiatky sú často chránené ako národné parky. Najstarší národný park na svete je Yellowstonký (USA, 1872); na Slovensku je najstarší Tatranský národný park (1948).

Globálne zoznamy

- **UNESCO** (Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru) sídli v Paríži a vznikla v roku 1945.

- Organizácia UNESCO vedie **Zoznam svetového dedičstva**, v ktorom sú najhodnotnejšie pamiatky sveta (v roku 2020 to bolo 1 121 pamiatok).

- Zo **Siedmich divov starovekého sveta** sa zachovali len Egyptské pyramídy v Gíze.

- **Nové divy sveta** (vybrané v roku 2007) sú všetky tiež súčasťou zoznamu UNESCO.

Príklady Nových divov sveta

- **Veľký čínsky múr**: Budovaný na ochranu Číny, jeho dnešná podoba pochádza zo 14. – 17. storočia.

- **Skalné mesto Petra** (Jordánsko): Vzniklo v staroveku, známe stavbami vytesanými do pieskovca.

- **Koloseum** (Rím): Ruiny starovekého amfiteátra, kde sa konali gladiátorské zápasy.

- **Chichen Itza** (Mexiko): Pozostatky mesta Mayov s Kukulkánovou pyramídou.
- **Machu Picchu** (Peru): Mesto Inkov vybudované v 15. storočí v pohorí Andy.
- **Tádž Mahal** (India): Symbol Indie, hrobka postavená panovníkom Šándžahánom na pamiatku manželky.
- **Socha Krista Spasiteľa** (Rio de Janeiro): Symbol mesta a pamiatka nezávislosti Brazílie.

Slovenské pamiatky UNESCO

- **Prírodné pamiatky:** Jaskyne Aggteleckého a Slovenského krasu, Karpatské bukové pralesy.
- **Kultúrne pamiatky:** Banská Štiavnica (mesto a technické pamiatky), Bardejov (historické centrum), Levoča, Spišský hrad a okolie, Vikolínec (rezervácia ľudovej architektúry), drevené kostoly v Karpatskom oblúku.